

Ekologia,buddhismi ja runous (Gary Snyder)

Marjatta Ripsaluoma aloittaa neliosaisen sarjan Gary Snyderista, amerikkalaisesta beatrunolijasta ja luonnon suojelijasta. Snyderin ensimmäinen suomennos, esseekokoelma *Erämaan opetus* on julkaistu nyt syksyllä.

I **Gary Snyder** on kulkenut mukanani nyt noin 40 vuotta. Tulin takaisin Suomeen asuttuani Portlandissa, Oregonissa, Yhdysvaltain länsirannikolla kaksi vuotta vuonna 1971. Minulla oli rinka, eikä minulla muuta omaisuutta ollutkaan. Sinne jätin matkalaukun, jonka olin perinyt äidiltäni vuonna 1962. Se oli tyhjä.

Rinkassa oli kasa kirjoja ja levyjä, yksi vaatekerta sen lisäksi. Syy takaisin Suomeen muuttamiseen oli se, että olin keho emigrantti ja sen lisäksi olin menettänyt kieleni, josta oli jo ennättänyt tulla työväline, Suomessa siis. Mutta kirjat olivat kaikki englanninkielistä runoutta tai esseitä.

Keskustelin muutaman tuntemani runoilijan ja kirjailijan kanssa, jotka olivat erittäin kiinnostuneita kirjoistani. Ne olivat beat-runoilijoita. **Allen Ginsbergiä, Philip Whalenä, Lawrence Ferlinghettiä**, antologia **Beatitude** täynnä nimiä, joita ei oltu ikinä kuultukaan täällä, ja sitten ehkä rakkain runoilijani: Gary Snyder. Yksi syy Snyderiin hurauttamiseen oli se, että hän oli asunut Portlandissa pitkiä aikoja ja toinen se, että hän oli jo hyvin varhain ympäristönsuojelija, silloin kun kukaan ei vielä puhunut hiilinieluista tai jäätiköiden sulamisista.

Tosin **Rachel Carsonin** *Hiljainen kevät* vuonna 1964 oli herätellyt ihmisiä, mutta kun Vietnamissa sattui olemaan sota, se oli sillä erää tärkeämpi asia. Sodan tuhoavat luontoa ehkä enemmän kuin mikään muu, ja yksi tuhoavimpia sotia oli amerikkalaisten käymä Vietnamin sota. Jenkit ruiskuttivat lentokoneista *Agent Orange*-nimistä kasvimyrrkyä, että saisivat vihollisen näkyviin viidakon keskeltä.

Aineesta tiesin siksikin, että olin paikallisessa undergroundlehdessä töissä ja lehden toimitus sijaitsi lähellä n.k. *skidrow*-aluetta, eli asunnottomien alkoholistien sentti-hotelleita, joista heidät kärrättiin kuorma-auton lavalla töihin aamuisin maataloille. Monet alkoholistit olivat intiaaneja, mutta yhä useammat maatyöläiset olivat *chicanos*-siirtolaisia, jotka tulivat latinalaisesta Amerikasta, etupäässä Meksikosta. Heitä muutti kaikkialle Länsirannikolle perheittäin.

Heidän avullaan pääsimme selville, että samantyyppistä myrkyä käytettiin maataloilla yleisesti. **Dow Chemicals** valmisti erilaisia hyönteis- ja rikkaruohomyrkyjä (ja myös napalmia), mutta todennäköisesti armeijan tilaukset olivat isompia, sitä paitsi kemikaalien valmistajia on ja oli paljon. Kokonaiset perheet olivat sairastuneet ja/tai saivat epämuodostuneita lapsia. Heitä kuoli paljon. Ja koska useat eivät olleet kirjoissa eivätkä kansissa, niin kukaan ei tiennyt kuinka paljon heitä oli ja kuinka paljon heitä sairastui ja/tai kuoli.

Painoimme sitten lehteen eräänlaisen vahvistuksen myrkkujen käytön vahingollisuudesta. Chicanos-liikkeen (poliittinen liike samalla tavoin kuin **AIM** eli American Indian Movement) kalifornialaishaaran johtaja oli antanut tiedon, että monet vihannes- ja hedelmätarhoilla työskentelevät oireilevat ja sairastuvat vakavastikin. Siirtolaismaatyöläiset vaativat aineiden kieltämistä. Agent Orangen käyttö Vietnamissa loppui vuonna 1970. (Netin useiden saittien mukaan myrkkyyä oli testattu USA:ssa ainakin 32 paikkakunnalla. Jostain syystä paikkakuntia ei nimetty.)

Dow Chemicals tuli vuonna 1994 ostaneeksi 10 vuotta Bhopalin myrkkyyvuodon jälkeen tehtaan osake-enemmistön **Union Carbide**-nimiseltä yhtiöltä. Kumpikin yhtiö on amerikkalainen. Korvausvaatimuksia on edelleen Intian oikeusistuimissa, eivätkä ihmiset ole juuri saaneet mitään korvauksia. Sairastuneiden ja kuolleiden määrää ei tarkkaan tiedetä. Kuolleita oli kuitenkin tuhansia.

Myrkkyyasia on yksi esimerkki monien muiden joukossa siitä, miten luontoa tuhotaan jatkuvasti. Ihmiset ovat osa luontoa. Snyder vetoaa kaikkiin maailman ihmisiin viimeisessä Erämaan opetus-esseessään nimeltä *Selviytyminen ja sakramentti*. Essee on kirjoitettu hänen Pekingin vuoden 1984 luentonsa pohjalta ja alkaa näin:

Keskellä An Lushanin kapinaa ja pääkaupunki Ch'ang-anin tuhoa Tu Fu kirjoitti runon "Ke-vätmaisema", joka suree Ch'ang-anin ja koko Kiinan kohtaloa. Runo alkaa sanoilla:

_ Valtio on tuhottu, mutta vuoret ja joet selviytyvät hengissä._

Se on yksi Kiinan kuuluisimmista runoista ja se tunnetaan hyvin myös Japanissa. Japanilainen runoilija Nanao Sakaki käänsi vähän aikaa sitten Tu Fun säkeen väärinpäin ja teki siitä näin ajan-kohtaisen:

Vuoret ja joet on tuhottu,

mutta valtio selviytyy hengissä

[Ekologia, buddhismi ja runous \(Snyder\) II](#)

[Ekologia, buddhismi ja runous \(Snyder\) III](#)

[Ekologia, buddhismi ja runous \(Snyder\) IV](#)

[ks myös Aleksis Salusjärven essee Erämaan opetus](#)